

Ο 14ος Ολυμπιόνικος του
Πινδάρου: Δοκιμή ανάγνωσης

ΣΥΝΟΨΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

I
Από την Παρανάγνωση
στη "Φιλολογική
Ανάγνωση"

—1. Από την παρανάγνωση/παρορημνεία (το κυνήγι των "Grundgedanken" —τύπου Λεκατσά-Λυπουρλή ["δροσιά", "χάρη" στον Ολ. 14]], ή του "Dominant symbol" —τύπου Norwood ["Moving Waters" στον Ολ. 14]) περνάμε στη φιλολογική ανάγνωση.

—**Μέθοδός μου, ή μάλλον: η τεχνική μου: η λεγ. φιλολογική ανάγνωση:** προσπάθεια να δούμε το κείμενο στηριγμένοι —ει δυνατόν— μόνον στα ενδοκειμενικά στοιχεία του. Στη βιβλιογραφία θα πάμε στη συνέχεια, και μόνον όσο φειδωλότερα γίνεται: Γιατί στόχος είναι η ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας του μαθητή, όχι η άντληση από την ξένη σοφία προτού εξαντληθούν οι δικές μας δυνατότητες.

Η οργάνωση της "περιόδου". Η ανατομία της συντακτικής-λογικής συνάφειας των περιόδων και των μερών τους. Ο "κατάλογος" και το "μοντέλο" απομονώνει τις ατομικές μονάδες λόγου· καταρτίζεται η κωλομετρία κάθε συντακτικής περιόδου ξεχωριστά (με επίκεντρο το ρήμα της κύριας πρότασης της) και η δόμηση συντακτικών-νοηματικών πυραμίδων, που αντιστοιχούν στις περιόδους του κειμένου. —Η ελεύθερη τάξη των λέξεων μέσα στη φράση, και των προτάσεων, "κώλων" και "κομμάτων" μέσα στην περίοδο αφήνει ως ρυθμιστή των "εμφάσεων" τα ρητορικά σχήματα και τους δομικούς μανιερισμούς της αρχαϊκής (εν προκειμένω) εποχής.

Από τον "κατάλογο" προκύπτει, στον Ολ. 14, η ιδιαίτερη πύκνωση λέξεων: " νέος", "δόξα"—. Από τις τρεις συντακτικές πυραμίδες· από την αποκωδικοποίηση της ρητορικής της τοποθέτησης ενός ρήματος σε θέση έμφασης· από τη σύνταξη της τελικής πρότασης (έμφασης ενισχυμένης χάρη στη retardatio ως εστιαστική τεχνική) καταλήγουμε στην κορυφαία πρόταση: η νίκη "εοτεφάνωσε" το άγουρο παλληκαράκι με το πιο βαρύτιμο κύδος, αυτό που απορρέει από μian ολυμπιακή νίκη.

Συμπέρασμα: Ο λυρικός ποιητής απαντά στον επικό ποιητή, αντιπαραβάλλοντας το λυρικό αυτό ιδεολόγημα (: τι συνιστά κύδος σε καιρό ειρήνης) προς το παλαιότερο ομηρικό (ιλιαδικό κυρίως) ιδεολόγημα (: τι συνιστά "κύδος" (κλέα ανδρών) σε καιρό πολέμου). Το πολεμικό ιδεώδες και το αθλητικό ιδεώδες σε εξίσωση - αντιπαραθέση.

—2. **Ανάγνωση - γλωσσική επεξεργασία:** & Στίξη· αναγνώριση δομικών σχημάτων είτε στη μεμονωμένη λέξη είτε στα κώλα ("κύκλος", "παράταξη" (και τα σχήματα της...), επανάληψη, "νόμος τριών", αύξησης των μελών = κλιμάκωσης, Ηροδότειο ή αλκμανικό σχήμα, αρχαϊκή αντίστιξη (φώς-σκότος)).

Τούτο σημαίνει πρώτα από όλα εκμέρους του καθηγητή Συλλογή Υλικού. Συγκεκριμένα:

(1) Λεξικογραφικά λήμματα από το λεξικό Slater (W.J. Slater, *Lexicon to Pindar*, Βερολίνο 1969).

(2) αποδελτιωμένα υλικά από τα υπομνήματα: Disseti, Gildersleeve, άλλα

(3) ειδικά άρθρα ή κεφάλαια σε μονογραφίες για τον Πίνδαρο.

(Σημ: Πρέπει να. πάψει να θεωρείται άλλο αυτό που λέει η "επιστήμη" και άλλο αυτό "που χρειαζόμαστε" για την εκπαίδευση (ή: αυτό που μπορεί να αφομοιώσει ο φιλόλογος).

II.

"Ειδολογική αναγνώριση ή ανάγνωση"

— Αλλά η ιστορία δεν τελειώνει εδώ. Με δεδομένη τη συμβατική φύση όλης της αρχαίας λογοτεχνίας, σύμφωνα με την οποία κάθε ποιητικό (ή πεζό) είδος έχει τις δικές του θεματικές, μετρικές και υφολογικές συμβάσεις, ακολουθεί η υποχρέωσή μας για λεπτομερή Ειδολογική ανάλυση της επινίκιας αυτής ωδής, προκειμένου να συνυπολογιστούν οι ιδιαιτερότητες του είδους αυτού της πινδαρικής ποίησης.

(α) 1ον Λαμβάνεται υπόψη ότι στη Χορική Ποίηση γενικά έχει εφαρμογή το τρίπτυχο: **Μύθος - Γνώμαι - "ειδική περίσταση"** (: ο "κώμος" για επινίκιο· θωστήρια για παρθένιο, κατά Αλκμ. απ. 1· κ.ο.κ. για άλλα υποείδη της χορικής ποίησης).

(β) 2ον: Λαμβάνεται υπόψη ότι στο υπο-είδος "Επινίκια Ωδή" έχει εφαρμογή η "γραμματική του χορικού λυρισμού". — Εφαρμογή στην ωδή μας της "γραμματικής του χορικού λυρισμού", κατά τον Elroy Bundy 1962 [*Studia Pindarica*, Berkeley, Los Angeles, επανέκδ. 1986] (Βασική θέση του οποίου είναι ότι: [α] "στόχος του επινικίου είναι ο έπαινος του νικητή".

όλα στην επινίκια ωδή συντείνουν στον έπαινο του νικητή· προς τούτο δίνεται μια "λίστα μοτιφημάτων και τόπων" που προσιδιάζουν στο είδος αυτό ποίησης· δίνεται ακόμη [β] το βασικότερο τέχνημα που αναδεικνύει τον στόχο αυτόν, το δομικό σχήμα του "Priamel" (: το σήμα κατατεθέν της αρχαϊκής ποίησης γενικά, και του Πινδάρου ειδικά: πρόκειται για έναν μηχανισμό παραγωγής έμφασης δια της προοδευτικής και αργής εστίασης στο θέμα· ο αρχαϊκός ποιητής, καθυστερεί σε πολλά άλλα προτού μπει στο θέμα του — ποτέ δεν είναι άμεσος).

Προβ. Τυπικό δείγμα ενός Priamel (Σαπφ. απ. 16 L.-P.):

Οἱ μὲν ἱππῶν στρότον οἱ δὲ πέσδων οἱ
δὲ νάων φαῖσ' ἐπὶ γᾶν μέλαιναν
ἔμμεναι κάλλιστον, ἔγω δὲ κῆν' ὄττω
τις ἔραται

(Στον 14. Ολ. δεν συμβαίνει να υπάρχει "Priamel")

(γ) 3ον: Αναγνώριση της ειδολογικής ιδιαιτερότητας (τα λεγόμενα άλλα "μικρά είδη" της αρχαίας λυρικής ποίησης, που, ε ν δ ε χ ο μ έ ν ω ς , μπολιάζουν την καθαρή "Επινίκια Ωδή"): Εδώ, ειδικά στον 14ο Ολυμπιονικό, ρόλο έχει η δομή του "Ύμνου" και της "ευχής" (Βλέπε Ed. Norden, *Agnostos Theos*. Ακόμη: H. Meyer, *Hymnische Stilelemente in der frühgriechischen Dichtung*, Würzburg 1933). — Αναγνώριση και Ανάλυση των στοιχείων της, της απόλυτης συμμετρίας της ωδής κ.λ. κυρίως από την Magrit Dönt ("Zur 14. Olympischen Ode Pindars," *Rheinisches Museum für Philologie* 126 (1983) 126-135).

II. B

— Narratio, Descriptio. (*Modus narrativus, Modus descriptivus*)

Υπόδειξη ότι "τεχνικά" όλη αυτή η ωδή είναι δείγμα του "Περιγραφικού Τρόπου" (βλ. I.N. Καζάζης, *Λυρική Ποίηση*, τ. Α', Θεσσαλονίκη: Βάνιας 2000). (Βλ. την κατεξοχήν ονοματική δομή του λόγου. Ακόμη και οι εγκλίσεις των κυρίων προτάσεων είναι εγκλίσεις προτάσεων επιθυμίας.) Καθώς μάλιστα στην ωδή αυτήν δεν υπάρχει Μύθος, δεν υπάρχει ούτε δείγμα "λυρικής αφήγησης" (όπως έχει ονομαστεί από Wilamowitz, Dornseiff, Illig και άλλους η ειδική μορφή που παίρνει η "παλαιά επική Αφήγηση". — Για τη "λυρική αφήγηση" (σε συνειδητή αντιδιαστολή προς την "επική αφήγηση", βλέπε Wilamowitz, *Pindaros*, Berlin 1922. P.S. Dornseiff, *Pindars Stil*, Βερολίνο 1921.

III

Μετά τη φιλολογική ανάγνωση και την ειδολογική
αναγνώριση περνάμε στην "ερμηνευτική"
προσέγγιση του ποιήματος

Ερώτημα: Ποια η αίσθηση που έχουμε για την ωδή αυτή;

Απάντηση: Ο Gildersleeve τόνιζε ότι "ενώ οι ποιητές θαυμάζουν την ωδή αυτήν ιδιαίτερα, οι εκδότες παραπονούνται για τις δυσκολίες της". Ποιες, όμως, είναι αυτές οι δυσκολίες; Οι φιλόλογοι έχουν ξεχωρίσει πέντε ή έξι: [1-2] Δεν υπάρχει μυθική αφήγηση ούτε ανάπτυξη γνωμικών [3] όσο για το τρίτο από τα απαραίτητα συστατικά ενός χορικού άσματος, "την ειδική περίσταση", τον νικητή και τη νίκη, αυτά θίγονται σύντομα, και, επιπλέον, μολονότι ο πατέρας —κατά την τυπολογία— μνημονεύεται, ολοφάνερα δεν είναι σε θέση να συμμετάσχει στον εορταστικό κώμο—είναι νεκρός και ήδη στον Άδη. Ακόμη [4]: η δομή της ωδής απαρτίζεται από δύο στροφές (άρα δεν συμμορφώνεται προς το σύνηθες τριαδικό μετρικό σύστημα)· και, τέλος [5], τα δύο τρίτα της αφιερώνονται σε έναν ύμνο των Χαρίτων και μόνον το τελευταίο τρίτο της στο προκείμενο, στον "έπαινο του νικητή", που είναι και το σημαντικότερο για τη γραμματική του χορικού λυρισμού, όπως έχει καθιερωθεί πια γενικά από τον Elroy Bundy. Κυρίως ο συνδυασμός των προβλημάτων [3] και [5] υπαγορεύει το κεντρικό ερώτημα: Τι είδους ενότητα μπορεί, ύστερα από όλα αυτά, να παρουσιάζει η μικρή αυτή ωδή;

(Και θυμίζω ότι η ενότητα είναι το βασικό ζητούμενο των πινδαρικών ωδών από το 1821 και δώθε, μετά από τη μνημειώδη υπομνηματισμένη έκδοση του Dissen —για να μη μιλήσουμε για την προεπιστημονική φάση της φιλολογίας, η οποία σάστιζε κι αυτή από τον υψιπέτη ποιητή, που όλοι τον επαινούν και όλοι αδυνατούν να καταλάβουν, όπως θέλει και το σχετικό στιχούργημα του Βολταίρου.)

Η Πρότασή μας

α—ΜΕ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ-ΛΥΡΙΚΟ & ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΟ ΨΑΞΙΜΟ <ΤΥΠΟΥ BUNDY> διαπιστώθηκε η παρουσία των βασικών συστατικών μοτίβων του επινίκιου (Bundy) και, επομένως, πιστοποιήθηκε ότι ο έπαινος του νικητή είναι όντως και εδώ ο στόχος του ποιήματος. Πρέπει να αποδειχτεί και το ότι "όλα συμβάλλουν στον έπαινο νικητή".

Απάντηση: Ένα από αυτά τα ειδολογικά απαιτούμενα μοτίβα, ο

"έπαινος της θεότητας, των Μουσών ή των Χαρίτων" [εδώ, για λόγους εντοπιότητας μετατράπηκε σε: των Χαρίτων] μεταβλήθηκε από τον Πίνδαρο σε πλήρη Ύμνο (και [προσ]ευχή) των Χαρίτων (η παραλλακτική μέθοδος (variatio) έχει πολλές μορφές: διαστολή και συστολή ενός μοτίβου, συνδυασμό με άλλα κ.ο.κ.).

Με τη de facto λ ε ι τ ο υ ρ γ ί α αυτού του μοτίβου-ύμνου [τοποθετημένου, όπως και το Priamel, τυπικά σχεδόν στο προοίμιο του επινίκιου], ως r e t a r d a t i o συντελέστηκε η μετακίνηση έμφασης της ωδής στο καθαυτό "Επινίκιο Πρόγραμμα" (που πιάνει τους στ. 17-τέλος), και τονίστηκε το περιεχόμενο των δύο καταληκτικών στίχων

—Αλλά και η ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ μας είχε οδηγήσει στην ίδια διαπίστωση, ότι δηλαδή: στην τελευταία πρόταση της ωδής —θέση "έμφασης"—, όπου η δήλωση περί το ρήμα "εστεφάνωσε" (: στο μοτίβο "απονομής επάθλου", τυπικό στο Επινίκιο Πρόγραμμα) —εκεί συμπυκνώθηκε το "μήνυμα" της ωδής.

Ταυτόχρονα η προσεχτική ανάλυση των μοτίβων —παρά τη φαινομενική ανατροπή της ισορροπίας μεταξύ "ύμνου" και "επινικίου"— δείχνει μια συμμετρικότητα απόλυτη, κάτι που δημιουργεί και από άλλη πλευρά την "ενότητα" —ανέκαθεν το πρώτο ζητούμενο της πινδαρικής έρευνας (ανάλυση της Magrit Dönt):

1η στροφή (γενικού χαρακτήρα)

1-5α Προσφώνηση, Αναφορά στον "τόπο λατρείας"

5β - 12 "Ευλογία" (γάρ): Επίδραση των Χαρίτων

5β - 7 πάνω στη Γη (σε δευτεροπρόσωπο ύφος, σύν ύμιν)

8 -12 στον Ουρανό (σε τριτοπρόσωπο ύφος, οὐδέ σέβοντι)

2η στροφή (ατομικού χαρακτήρα, σε σχέση με τη συγκεκριμένη πραγματικότητα):

13 - 17α Προσφώνηση, Αναφορά στον "μύθο γέννησης"

17β - 24 "Ευλογία" (γάρ): Επίδραση των Χαρίτων πάνω στον Ασώπιχο φέρνει 17β - 20α απονομή Τιμής στην πόλη (σε δευτεροπρόσωπο ύφος)

20β - 24 απονομή Τιμής στον πατέρα κάτω στον Άδη (σε τριτοπρόσωπο ύφος)

β—Άλλα: Μύθος δεν υπάρχει στην ωδή αυτή, αλλά μόνον "μυθικά στοιχεία".

Γνώμαι όντως δεν υπάρχουν, εκτός αν θεωρηθεί "γνωμικής" φύσης η φράση "σύν γάρ ύμιν τὰ τερπνὰ καὶ τὰ γλυκέα ἄνεται πάντα βροτοῖς" (5-6), που ορθότερα θεωρούνται μέρος της "ευλογίας" των Χαρίτων, δηλ. τμήμα της υμνητικής δομής.

Πινδ. 14. Ολυμπιόνικος. Συντακτική κωλομέτρηση

Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσαι

αἶτε ναίετε καλλιπῶλον ἔδραν,

ὦ λιπαρᾶς ἀοίδιμοι βασιλείαι χάριτες Ἐρχομενοῦ,
παλαιγόνων Μινυᾶν ἐπίσκοποι,

κλῦτ(ε)

ἐ π ε ἰ εὐχομαι·

σὺν γὰρ ὑμῖν τὰ τερπνὰ καὶ τὰ γλυκεῖα ἀνεταί πάντα βροτοῖς,

εἰ σοφός,

εἰ καλός,

εἰ τις ἀγλαὸς ἀνήρ·

οὐδὲ γὰρ θεοὶ σεμνᾶν Χαρίτων ἄτερ κοιρανέοντι χοροῦς
οὔτε δαίτας·

ἀλλὰ πάντων ταμίαι ἔργων ἐν οὐρανῶ,

χρυσότοξον θέμεναι πάρα Πύθιον Ἀπόλλωνα θρόνους,

αἰέναον σέβοντι πατρὸς Ὀλυμπίου τιμάν.

<ὦ>

πότνι(α)

φιλησίμολπέ τ(ε)

Ἀγλαΐα

Εὐφροσύνα,

θεῶν κρατίστου παῖδες,

ἐπακοοῖτε νῦν

Θαλία τε ἔρασίμολπε,

ἰδοῖσα τόνδε κῶμον ἐπι() εὐμενεῖ τύχα κοῦφα βιβῶντα·

Λυδῶ γὰρ Ἀσώπιχον ἐν τρόπῳ

ἐν μελέταις τ(ε)

αἰδῶν ἔμολον,

οὕνεκ(α) Ὀλυμπιόνικος ἅ Μινύεια σεῦ ἕκατι.

μελαντειχέα νῦν δόμον Φερσεφόνας ἔλθ(ε), Ἀχοῖ,

πατρὶ κλυτὰν φέροισ(α) ἀγγελίαν,

Κλεόδαμον ὄφρ(α) ἰδοῖσ(α) υἱὸν εἰπης

ὅτι οἱ νέαν κόλποις παρ() εὐδόξοις Πίσας ἔστειφάνωσε

κυδῖμων ἀέθλων πτεροῖσι χαίταν

1η συντακτική πυραμίδα: α-πρόταση κλῦτ(ε)+ μτχ, αἰ-πρόταση, παράθεση: ἐ π ε ἰ -
πρόταση· γὰρ-πρότ. / ἀλλά [επιθ. φράση· μτχ. φρ.]... σέβοντι [Ρυθμός περιόδου:
(αναβατικός) - καταβατικός]

2η συντακτική πυραμίδα: α-πρόταση ἐπακοοῖτε + παράθεση· μτχ. φράση· γὰρ-πρότ. ·
οὕνεκα-πρότ.

[Ρυθμός περιόδου: (αναβατικός) - καταβατικός]

3η συντακτική πυραμίδα: α-πρόταση ἐλθ(ε) + μτχ. φρ. · ὄφρα- πρότ. · μτχ · ὅτι. ..
ἔστειφάνωσε

[Ρυθμός περιόδου: καταβατικός]

Τι είναι η γραμματική του χορικού
λυρισμού — Elroy Bundy (1962)

Στο κυνήγι της ενότητας (1821, Dissen· 1922 Wilamowitz,
μετά την αμερικανική New Criticism
υπάρχει ένα σημείο καμπή: **Elroy Bundy**
(1962)

Πρόκειται για συμβολή στη λεγόμενη "Ειδολογική κριτική".

Η θέση του: (α) Σκοπός της επινίκιας ωδής είναι ο έπαινος του νικητή"
(β) Όλα στην επινίκια ωδή κατατείνουν στον έπαινο του νικητή
(εμμέσως ή αμέσως· στη μορφή και στο περιεχόμενο). Το περιεχόμενο
συνίσταται σε μια σειρά τυπικών μοτίβων· ενώ με μορφή εννοούμε το
ύφος και τη δομή, τον τρόπο επεξεργασίας των μοτίβων αυτών.

(1) Ως προς την αρχαϊκή αισθητική

Το Priamel είναι μέρος ουσιώδες της αρχαϊκής αισθητικής, η οποία ποτέ
"δεν μπαίνει στο θέμα" αμέσως. Τα ποιητικά μερίδια διευθετούνται με τη
βοήθεια "σχημάτων" όπως είναι: ο κύκλος, ο κατάλογος (μορφές
έντεχνες της παρατακτικότητας) και με τεχνικές όπως: η
αποσπασματικότητα, η ελλειπτικότητα και η ασυνέχεια της αφήγησης —
σε συνειδητή αντιδιαστολή προς την αίσθηση της συμπαγούς αφήγησης,
την οποία επιδιώκει το έπος. (Φυσικά και άλλα "ρητορικά" σχήματα
εμφανίζονται στην αρχαϊκή σύνθεση, τα οποία έχουν δομικό, όχι
κοσμητικό ρόλο. Η συμμετρικότητα, ο νόμος των τριών, ο νόμος της
προοδευτικής αύξησης των εν παρατάξει λέξεων ή κώλων, κ.ά.)

Κεντρική η θέση στην αρχαϊκή αισθητική καταλαμβάνει το Priamel, η
προοδευτική εστίαση στο θέμα, η οποία λειτουργεί ως μια μορφή
retardatio και αποσκοπεί στην κλιμάκωση της έντασης.

Ο Β. θεωρεί το σχήμα του Priamel και τον Κατάλογο μοτίβων ως μιαν
αξεδιάλυτη ενότητα.

(2) Ως προς τα συμβατικά μοτίβα

Ίδου (κατά τον Bundy) ο κατάλογος των μοτίβων που απαντούν (αν όχι
όλα, τα βασικότερα) σε κάθε επινίκια ωδή. Δίνω "πλήρη" κατάλογο, σε
δική μου κατάταξη και με σταυρό σημειώνω τα μοτίβα εκείνα που
εμφανίζονται στον 14ο Ολυμπιονικό):

I. — Ο Νικητής: όνομά του [+], πατρώνυμο [+],
γένος· πόλη [+], έπαινος φυλής [=+ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΣΕ "ΕΥΧΗ"]·
— όνομα προπονητή
— ο τύπος του διαγωνισμού (Ολυμπιόν, πυθιόνικος, κ.λ.) [+], είδος
αθλήματος
(πυγμαχία...): [Αντίθετα ποτέ δεν δίνονται λεπτομέρειες διεξαγωγής
αγώνα — (ο
"τύπος" δηλαδή δίνεται και όχι "ατομικά" χαρακτηριστικά)]
— η ανακοίνωση της νίκης [+]
— μοτίβο ανακήρυξης νικητή (στέψις) [+]
— έπαθλο, φιάλη, τρίπους, // στέφανος [+]

— επίκληση στις Μούσες (ευχή)

[+] — νίκη με βοήθεια θεού [+]

II. — Ο ποιητής: τα διαπιστευτήριά του (: αντλεί έμπνευση από Μούσες, Χάριτες, θεό...)

— το μοτίβο της 'άφιξης: έρχεται να πάρει μέρος στον κόμο [κωμάσωμεν Ν. 9.1-3] [+]

— συνθέτει ύμνο για τον κόμο [έπέων γλυκὺν ὕμνον Ν. 9.1-3] [+]

— το τραγούδι εξασφαλίζει αθανασία στον θνητό νικητή

— φιλία συνδέει νικητή-ποιητή

III. — Laus victoris ([+])

— Κατάλογος άλλων νικών του ιδίου ή της οικογένειάς του

— αρετές πνευματικές· σωματικές

— δίκαιος

— θεοσεβής

— φιλόξενος

— συγκεκριμένα επιτεύγματά του· πολεμικά, μη πολεμικά

— αποτέλεσμά τους: ο πλούτος του

— ΟΛΑ ΑΥΤΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΟΔΙΔΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΙΔΙΟ ΑΜΕΣΩΣ, —'Η, ΕΜΜΕΣΩΣ, ΣΤΟ ΓΕΝΟΣ 'Η ΣΤΗΝ ΠΟΛΗΤΟΥ (Ισθμ. 11) — στους προγόνους ο σπόρος της νίκης

Varia — Επινίκιοι Τόποι

— Η ωδή ως σπονδή

— ευχή για περισσότερες νίκες

— ιερός γάμος θεού θνητού

— ηδονή-βία

— φως-σκότος

— θνητός-θεός

— εφήμερος-αιώνιος

— κοσμική τάξη θνητή αταξία

— φύση και ο "κόσμος" της

— οι νεκροί συμμετέχουν στη γιορτή

Μεταφορές (ναυτικού βίου κ. άλλες)... [+]